AMB L'AIGUA AL COLL!

XAVIER CASTANYER I ANGELET
DIBUIXOS: ÒSCAR JULVE

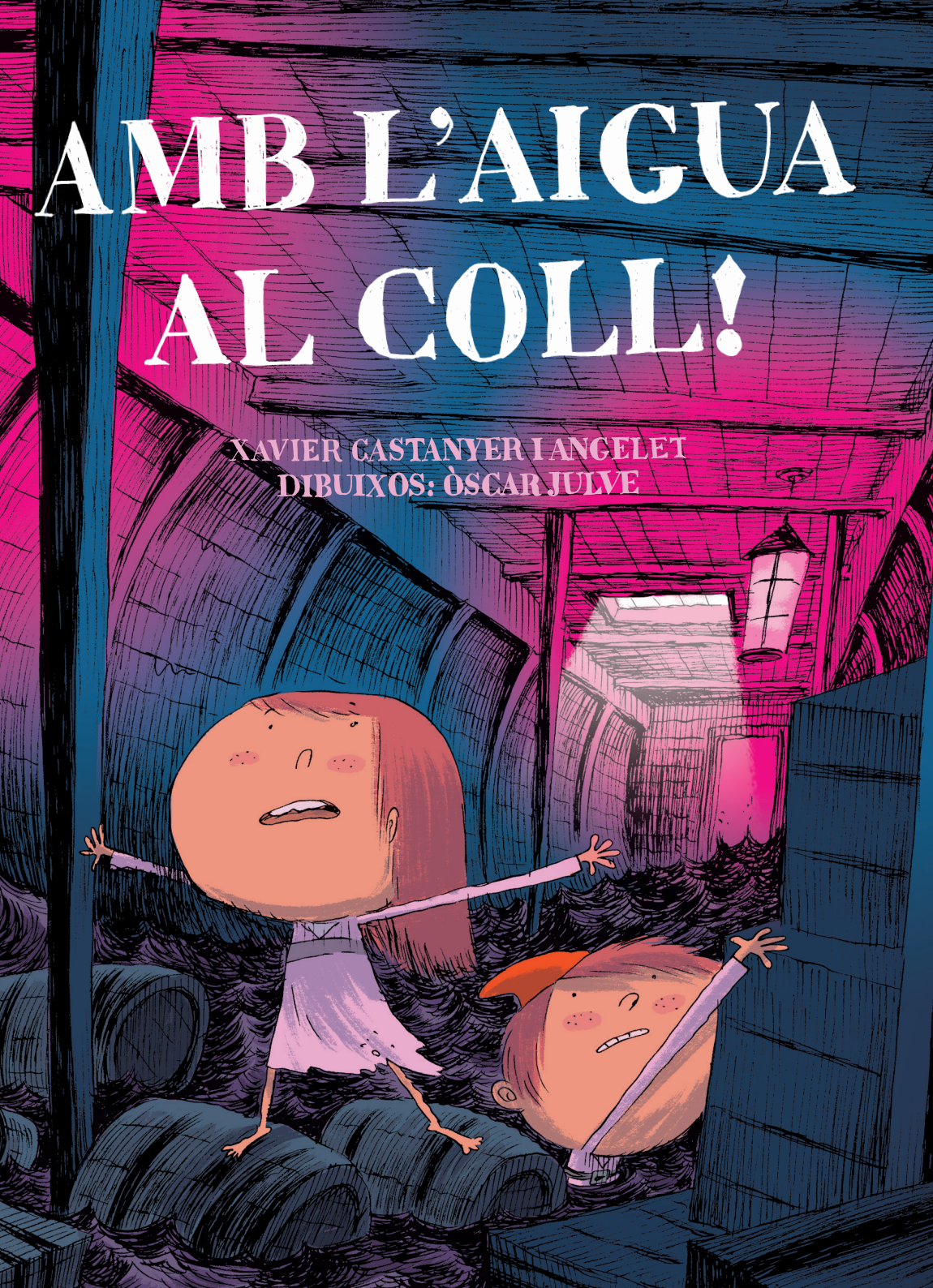

Les aventures d'en Roc i la Bruna

AMB L'AIGUA AL COLL!

XAVIER CASTANYER I ANGELET
DIBUIXOS: ÒSCAR JULVE

PAM
Publicacions de l'Abadia de Montserrat

Amb el suport de

Diputació de Girona

Aquest llibre ha estat pensat, produït i confeccionat a Catalunya. Fent-ho així, promovem els nostres autors, ajudem a crear i mantenir llocs de treball a les nostres indústries gràfiques i estalviem transports i les conseqüents emissions de CO_2

Primera edició, març de 2022
© Xavier Castanyer i Angelet, 2022, per al text
© Òscar Julve Gil, 2022, per als dibuixos
Disseny: Jordi Avià
La propietat d'aquesta edició és de Publicacions de l'Abadia de Montserrat
Ausiàs Marc, 92-98 – 08013 Barcelona
ISBN: B. 978-84-9191-207-1 Dipòsit legal: B. 2.321-2022
Imprès a Limpergraf - c. Mogoda 29-31-08291 Barberà del Vallès

Índex

L'expedició 11

La fal·lera de l'or 27

La Sirena 43

Encaputxats 59

A les armes! 71

La treva 85

El desert blau 99

Supervivents 111

El camí de l'infern! 125

A mitjan segle XV, la Mediterrània deixà d'estar sota el control dels grans navegants catalans, venecians o genovesos. Les principals rutes comercials eren interceptades pels pirates, que s'havien fet els amos de la mar. Aquest fet dificultà enormement el comerç amb l'Àsia i tot el trànsit d'espècies, pedres i metalls preciosos, ambre, ivori, porcellana, vidre, corall i tota mena de teixits. Europa necessitava amb urgència obrir noves rutes marítimes. Fou aleshores quan l'almirall Cristòfol Colom va tenir la idea d'arribar a les Índies navegant cap a l'oest. L'expedició de l'almirall, però, arribà al continent americà, un indret desconegut pels europeus. La descoberta del Nou Món, l'any 1492, marcà l'inici de l'edat moderna, l'etapa dels grans descobriments, que van ser possibles gràcies als avenços científics i tècnics en el món de la navegació. Establir noves rutes comercials i descobrir noves terres significà una oportunitat per a les grans monarquies d'Europa que maldaven per consolidar el seu poder absolut, per augmentar els afanys de progrés i de riquesa i afermar-se com a grans potències militars, comercials i econòmiques.

1
L'expedició

Feia dies que havien desembarcat. Ara, l'expedició enfilava pel camí de Sant Jeroni, entre les vinyes assolellades i els pins retorçats que miraven el mar. Un home a cavall encapçalava l'estranya comitiva formada per uns quants tripulants i quinze mules carregades amb sàrries, cofres, sacs, caixes i farcells. Un escamot de soldats, armats amb llances i espases, custodiava uns homenets de pell fosca, del color de la canyella, set indis guarnits amb plomes, màscares de nacre, arracades d'or i collarets de perles. Mai no s'havia vist res d'igual en tota la contrada.

—Fixeu-vos-hi! Fixeu-vos-hi! —deien els curiosos, que s'havien aplegat als marges del camí.

La canalla reia, corria i saltava rere el carro que tancava el comboi i que portava una de les mercaderies

més curioses del seguici: dues gàbies enormes amb uns ocells exòtics de cua llarga i colors molt vistosos.

—Guaiteu quins ocellots! —cridaven nois i noies, sense parar de córrer, assenyalant tot aquell munt de papagais que voleiaven esverats rere els barrots.

Homes i dones, vells i criatures vinguts de tota la Serra de Marina, omplien els vorals del camí per no perdre's cap detall. La notícia s'havia escampat com el vent. Tothom volia veure els herois que arribaven de tan lluny, tothom volia conèixer aquell home que cavalcava al capdavant, amb els cabells al vent i una capa de vellut que li donava l'aspecte d'un príncep.

—Bruna, veus alguna cosa? —preguntà en Roc, enfilat a la branca més alta d'un pi.

—No, germanet, encara no es veu res! Encara no arriben! —contestà la noieta, arrapada a la punta de la branca.

Més enllà de la torre Pallaresa, l'expedició afrontava el darrer tram de la ruta. A dalt del cavall, l'almirall havia tancat els ulls per sentir la brisa del mar. Aquella flaire li portà el record de tants mesos navegant, de tants dies plens de neguit i d'aventura, d'aquell món nou que havia descobert a l'altra banda de l'oceà. Llavors, va fer un sospir i continuà amunt, pel camí de

les vinyes, seguit de tota la comitiva.

—Roc, ja són aquí! Sento el trot del cavall, i el pas de les mules, i la xerrameca de la tripulació!

—Sí, germaneta, jo també ho sento.

—Quins nervis! Quina emoció!

Dalt la branca del pi centenari, aquell parell de bessons —que ja havien complert els deu anys— tenien una vista privilegiada. En Roc es mirava l'espectacle en silenci, amb la boca ben oberta, examinant cada detall. La Bruna, amb el cor esvalotat, botia com un mico entre les branques saludant els viatgers:

—Benvinguts! Benvinguts! —no parava de cridar.

Les mules avançaven lentes gronxant els embalums —ara aquí, ara allà—, amb tota la parsimònia. Mariners, indis i soldats arrossegaven els peus damunt la terra aspra, pedregosa. I l'almirall, dalt del cavall, s'eixugava la suor amb el seu mocadoret blanc tot perfumat.

—Aquíííííí! Aquíííííííí! —cridava ara la noieta, saludant els soldats, assenyalant els indis, escarnint els papagais.

—Bruna, estigues quieta, que les branques es mouen!

—Roc, no tinguis por! Au, vinga, saluda la tripulació!

—Bruna, fes el favor, no et belluguis d'aquesta manera! Que no sents el crec-crec de les branques?

Però la noia, vinga saltar i vinga cridar per captar l'atenció dels viatgers. Es movia amunt i avall sense parar, sense fer cap cas del cruixit de les branques, sense adonar-se que l'escorça es desprenia sota els seus peus incansables. I tremolaven les fulles, i saltaven les pinyes, i es desfeien els nius, i revolaven els pardals. Enmig de tanta bellugadissa l'arbre va dir prou i una branca va fer el crec definitiu...

—Aaaaaaaaaah! —cridaven els bessons, mentre queien al buit, arrapats a la branca en un embull de fulles punxegudes i bocins de carrotxa esmicolada.

—Patapam!

La caiguda acabà amb una trompada colossal, amb els ais i uis dels bessons i una estranya voladissa de plomes de colors.

—Ai, el meu cap! Ai, el meu cul! Ai, les costelles! —es queixaven els noiets.

—Bruna, on som? On hem anat a parar? —barbotejava en Roc, ben desorientat, incapaç d'entendre què hi feia enmig d'aquell espantall d'ocells que no paraven de cridar.

—Roc, que no ho veus? Hem caigut dins la gàbia dels ocellots! —exclamà la noieta amb les mans al cap per protegir-se d'aquell núvol de plomes, d'aquella pluja infecta de caques llefiscoses.

—Germaneta, no em fan cap gràcia aquestes bestioles! Has vist quins becs? Has vist quines urpes?

Els bessons es van arraulir en un racó de la gàbia, d'esquena als barrots, sense perdre de vista aquell estol d'ocells salvatges que semblaven preparats per devorar-los amb els seus becs forts i ganxuts.

—Bruna, per què ens miren d'aquesta manera?

—Estan afamats! Estan estudiant la manera d'atacar-nos!

—No diguis ximpleries, germaneta, els ocells no mengen carn!

—Aquests són diferents, venen de les Índies. Es veu que allà, a l'altra banda de l'oceà, aquesta mena d'ocellots es mengen les criatures i si no queden tips també es mengen la gent gran.

—Impossible!

—I doncs, per què et penses que els tenen engabiats?

Els bessons es van quedar ben quiets, sense dir res per no captar l'atenció dels papagais. Alguns es passejaven d'ací d'allà amb les urpes esmolades, exhibint

aquells becs encorbats capaços d'arrencar-los l'orella d'una sola espicassada. També n'hi havia uns quants de cap per avall, arrapats als barrots, lluint el plomatge acolorit i mirant, desconfiats, els dos marrecs que havien caigut del cel trencant el sostre de la gàbia.

—Bruna, què podem fer? Demanem ajuda a la tripulació?

—Això mai! Si ens enxampen aquí dins ens prendran per lladres, per espies, per bandits o assassins. Hem d'anar amb compte. Des que van intentar assassinar el rei a Barcelona, els ànims estan molt caldejats. No ens la podem jugar!

—Germaneta, hem de fugir, no ens podem quedar aquí tancats, ens acabaran descobrint!

Mentre els nois buscaven la manera d'escapar-se, el carro dels papagais seguia el camí de les vinyes, al final del comboi, com si res no hagués passat. L'expedició era a pocs metres del monestir que ja es deixava veure entre els pins, més enllà dels camps d'oliveres i dels ceps arrenglerats que davallaven fins al mar. A les envistes de Sant Jeroni se sentí un repic de campanes i els viatgers s'encaminaren contents cap a la gran porta del convent. Una comitiva de tres monjos s'esperava a l'entrada per donar-los la benvinguda. Anaven guar-

nits amb túniques blanques i escapularis amb capes i caputxes del mateix color de la terra.

—Benvinguts al monestir de Sant Jeroni de la Murtra! —va dir el monjo més vell, amb els braços oberts en senyal d'hospitalitat.

Els viatgers —amb totes les bèsties, els carros, les caixes i els farcells— es van concentrar en un gran pati enjardinat. Allà foren rebuts pel prior, que els obsequià amb unes cistelles de fruita madura, acabada de collir i rentada amb l'aigua fresca de la font.

—Ses majestats els reis els rebran de seguida —li deia el prior a l'almirall—, estan ansiosos per conèixer els detalls de l'expedició, molt interessats en tot allò que heu vist i descobert a les Índies. A la Cort no es parla de res més. La reina Isabel està molt esperançada, diuen que us vol proposar un segon viatge...

—Moltes gràcies, Pare, serà un honor explicar-me davant ses alteses —contestà l'almirall, tot seriós i entenimentat.

—Hem disposat la recepció al refetor, que és la sala més confortable del monestir. Cal que ses majestats estiguin ben còmodes; el rei Ferran encara no s'ha refet de la ferida.

—I doncs, encara està convalescent?

—Es va recuperant de mica en mica. Ja se sap, una ganivetada al coll és molt difícil de guarir.

—Sí, ja ens van explicar que havien intentat degollar-lo. La notícia ens va arribar a través d'un emissari reial el mateix dia que vam desembarcar. Ell ens va indicar que la recepció seria aquí, al monestir, perquè el rei s'hi havia retirat a descansar. Vam tenir un bon ensurt!

—Ningú no s'esperava una cosa semblant. Es veu que el rei Ferran despatxava uns assumptes judicials a Barcelona i, segons sembla, quan passava un quart del migdia, sortí del Saló del Tinell acompanyat dels seus homes i una bona guarnició de soldats. L'ambient era distès. Tot semblava tranquil. Ningú no sospitava que un home de mirada fosca, que s'havia refugiat tot el matí a la capella de Santa Maria, sortiria de l'amagatall per degollar sa majestat...

—Déu meu! És terrible! —exclamà l'almirall, enmig de la rotllana que s'havia format al voltant del prior.

—Aquell dia, però, la sort estava del costat de sa majestat perquè la fulla del punyal es va desviar en entrar en contacte amb el Toisó d'Or, aquell collaret que el rei no es treu ni per dormir. Aquest fet va evitar una ferida letal. El tall no va ser poca cosa, però el rei Ferran va salvar la vida.

—I què se'n sap d'aquell pobre diable? Ha tingut el càstig que es mereix? —preguntà l'almirall, tot suat, mentre es descordava el botó superior de la camisa.

—Ha tingut el càstig més sever que es pugui donar a un home...

—La mort?

—Molt pitjor!

—Déu del cel! —van dir tots, imaginant-se el més cruel dels escarments.

—Els jutges van ser implacables: l'home fou declarat culpable i ajusticiat per esquarterament. El van lligar en un costell de fusta i el van passejar en carro pels carrers de Barcelona mentre l'anaven trossejant: ara una mà, ara un braç, després un ull, després una orella i així fins a treure-li el cervell...

—Verge santíssima! —cridaven ara els congregats, enmig de grans ganyotes i esgarips.

Impressionats, els soldats i els mariners van deixar la fruita a mig menjar i es van arrecerar a l'ombra dels pins i les moreres que envoltaven el jardí; els indis —que ho havien entès tot— es ventaven els uns als altres amb grans fulles de pàmpol, i l'almirall, que no parava de suar, es desfeia el segon botó de la camisa. Els bessons havien sentit les explicacions del prior

camuflats dins la gàbia dels papagais, entre plomes i excrements. Seguien atrapats, sense saber què dir, sense saber què fer, sense cap idea clara de com havien de sortir d'aquella maleïda trampa, d'aquella situació tan desagradable. Un pas en fals els podia portar pel mateix camí que aquell home que acabava de ser ajusticiat a Barcelona.

—Bruna, hem de pensar alguna cosa! Els guàrdies i els soldats tenen ordres d'actuar a la primera de canvi. No volen més sorpreses. Ningú no es pot acostar al rei sense un bon pretext. Tothom està sota sospita. Tenen

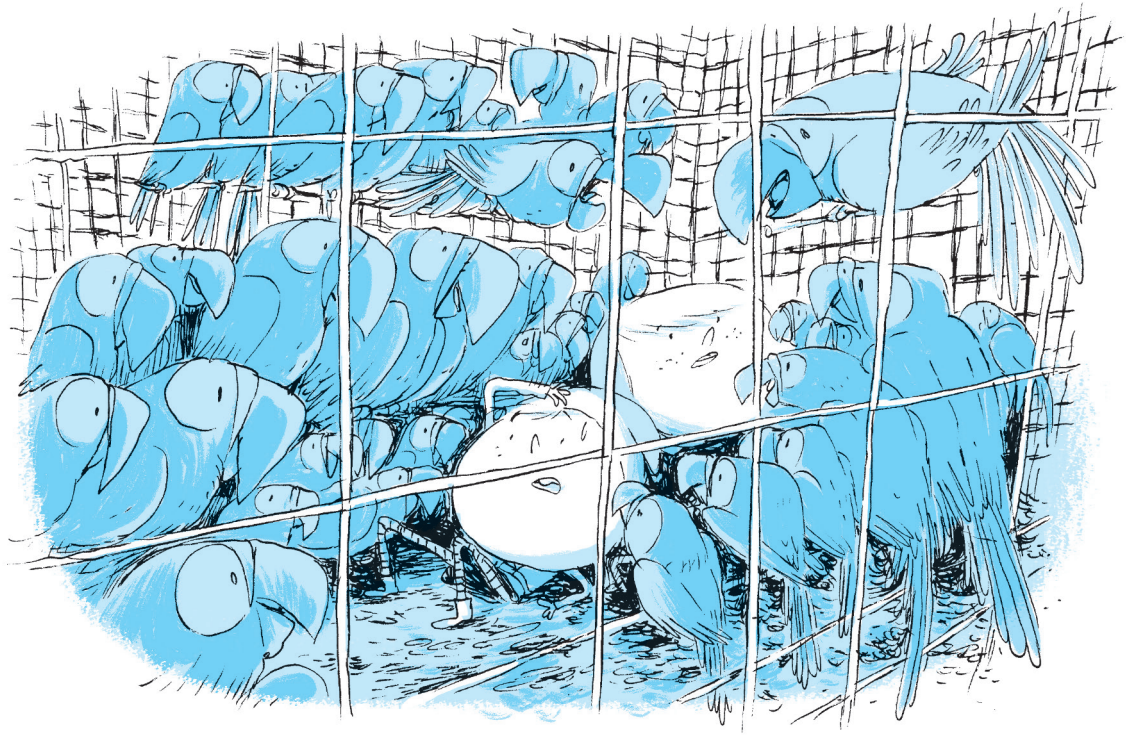

por que es repeteixin els fets de l'altre dia. Què podem fer?

—La cosa està negra, germanet. Si ens descobreixen ens prendran per lladres o assassins i la nostra sang correrà aviat pels carrers de Barcelona, els nostres ulls saltaran per les escales del Palau Reial Major i els nostres caps rodaran sense pietat per la baixada de Santa Clara fins a la plaça del Rei...

—Bruna! Per què m'espantes d'aquesta manera?

Tot d'una se sentiren unes quantes corredisses, un moviment agitat de capellans i monjos, un pujar i baixar de criats i jardiners, un trepig de donzelles i servents, cronistes, cortesans i escrivans, corregidors i consellers, soldats i més soldats. Tothom anava amunt i avall, a dreta i esquerra, d'aquí cap allà per ultimar els darrers preparatius. La recepció reial era a punt de començar.

Els viatgers van entendre que era moment de posar-se en fila al davant de la porta més noble del convent. Des de dins, una veu castellana reclamà la presència de l'almirall:

—*Abran paso a nuestro almirante del Mar Océano y Visorrey y gobernador de las islas que se han descubierto en las Indias.*

L'almirall entrà al so d'unes trompetes que ompliren

Xavier Castanyer i Angelet

En Xavier va néixer a Breda el 1967. Des de petit, es va interessar per l'art i la història. Per això es va doctorar en Història de l'Art. Ara dirigeix el Museu Municipal Josep Aragay de Breda. Ha estat professor associat de la Universitat de Girona i del Màster d'Estudis Catalans de la Universitat Oberta de Catalunya i ha publicat diversos llibres i articles sobre història de l'art. També escriu llibres per a nois i noies. Són relats plens d'aventures ambientades en algun moment important de la història de Catalunya, amb personatges entremaliats, que sempre viuen al límit i protagonitzen les situacions més esbojarrades, trepidants i divertides. Ha publicat *En Bernat i el pirata Barba-rossa* (2014), *El bandoler de la corona* (2015) i la col·lecció «Les aventures d'en Roc i la Bruna», que compta amb els títols *Missió impossible* (2017), *El dit de l'emperador* (2018), *El fugitiu misteriós* (2020) i *Amb l'aigua al coll!* (2022).

Òscar Julve

L'Òscar va néixer a Barcelona, ara ja fa uns anys. El seu pare també dibuixava i a casa sempre va tenir una habitació que anomenaven el «quarto de dibuixar». Un dia, son pare es va deixar un pot amb l'aigua bruta de sucar el pinzell d'aquarel·la sobre la taula. L'Òscar tenia set i se la va beure de cop. D'aleshores ençà, sempre ha dibuixat. Potser aquella aigua bruta era una mena de poció màgica del dibuix, o potser no. Perquè per aquella època, l'Òscar també es menjava els geranis de la terrassa, però no s'ha dedicat a la jardineria. De moment.

LES AVENTURES D'EN ROC I LA BRUNA

Som a l'any 1493, un vaixell misteriós travessa l'Atlàntic, rumb cap al Nou Món. A bord, oficials corruptes i mercenaris traïdors seran capaços de tot per a aconseguir l'or de les Índies. Enmig de tanta ambició, en Roc i la Bruna, dos bessons entremaliats, s'hauran d'enfrontar als perills més grans de l'oceà, a les armes mortals dels mariners i als enigmes més foscos d'una civilització desconeguda. Sortiran amb vida d'aquest viatge infernal?

ISBN 978-84-9191-207-1
9 788491 912071 07605

CAT FET A CATALUNYA

Publicacions de l'Abadia de Montserrat